

Universitätsbibliothek Wuppertal

Avctores Latinae Lingvae In Vnvm redacti corpvs

Godefroy, Denis

[Genevae], 1585

Cap. XV. De generibus vasorum et poculorum

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-85](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-85)

DE GENERIBVS VASORVM
ET POCVLORVM.
CAP. XV.

Alla, vel olla, quod nos ollam dicimus, sed est capacissimum vas. Plaut. Amph. Optimo iure infringatur aula cineris in caput. Varro $\chi\epsilon\gamma\eta\theta\delta\iota\sigma\tau\alpha\kappa\epsilon\lambda\eta$: Sed simul manibus trahere lanam, nec non simul oculis obseruare ollam pulsus ne aduratur. Idem Bimargo: Vulcanum, nec cum nouæ lagenæ ollarum frangantur, ter precatur.

2 **Matella**, aquareum vas. Plautus Amphitru. Ne tu postules matellam vnam tibi a qua infundi in caput. Varro Endymionibus: Diuitum Aphocascchias ad communem reuocat matellam. Idem Manio: Lecto strato, matellam, lucernam, ceteras res huius vbiq; præ se portant.

3 **Mortarium**, in quo teruntur quæ soluenda sunt. Plautus Aulul. Cultrum, securim, pistillum, mortarium.

4 **Peluis**, sinus aquareus, in quo varia perluntur, vnde ei nomen est. Laberius Virgine: Amore cecidi, tanquam blatta in peluim. Cæli? Fœneratore: Peluim sibi poposcit.

5 **Fidelia**, Samium vas ad vsus plurimos. Plaut. Aulul. Multa congialem, plenam faciã tibi fideliam.

6 **Patella**. Varro Eumenid. Patella esuriienti posita, prouocat Neapolitanas piscinas. Idem Manio: Quocirca oportet bonum ciuem legibus parere, & deos colere, in patellam dare $\mu\alpha\kappa\epsilon\gamma\eta\theta\delta\iota\sigma\tau\alpha\kappa\epsilon\lambda\eta$.

7 **Cupas, & Tinas**. Varro de vita pop. Rom. lib. j. Antiquissimi in conuiujs vres vini primò, postea tinas ponebant. Idem: Mori longicum operculo ad cupas, tertio amphoras.

8 **Vrnula**, est vas aquareum. Varr. de vita pop. Rom. lib. j. Item ex are, vt urnulæ aquales, matulæ, sic ceteras.

9 **Cadis**, vasa quibus vina condantur. Lucil. lib. xvij. Millia ducentum frumenti tolle medimnũ, Vini mille cadũ. Virg. Æneid. lib. j. Vina bonus, quæ deinde cadis onerarat Aestes. Var. de vita pop. Rom. libro iij. Hortensio supra decem millia cadũ heredi reliquit.

10 **Vrnarium**. Varro $\tau\alpha\kappa\eta\theta\delta\iota\sigma\tau\alpha\kappa\epsilon\lambda\eta$: Sed quæ necessitas te iuuet aquam effundere domi tuæ, si vasa habes pertusa, plumbum non habent? ad quam rem nobis est confluuium, ad quam rem urnarium?

11 **Polubrum**, quod Græci $\chi\epsilon\pi\iota\kappa\alpha$, nos trulleum vocamus. Lilius: Argenteo polubro, & aureo gutto. Fabius Pictor lib. xvj. Aquam manibus pedibusq; dato, polubrum sinistra manu tenero, dextera vasum cum aqua.

12 **Simpuium**, est vas ligneum. Var. Est modus matulæ, $\alpha\epsilon\iota\mu\iota\delta\eta\varsigma$: Non vides ipsos deos, si quando volunt gustare vinum, deripere ad hominum fana, & tamen tum ipsi illi libero simpuiio vinitari?

13 **Lenis**, vasis genus. Afran. Fratriis: Labella lenis. Laberius Cophino: Cum prouincias dispoliauit, columnas monolithas, labella lenis.

14 **Obba**, poculi genus, vel ligneum, vel ex sparto. Varro Est modus matulæ, $\alpha\epsilon\iota\mu\iota\delta\eta\varsigma$: Dolia, atque apothecas triclinares, melicas, calenas obbas, & Cumanos calices. Idem, epistola ad Marullium: Vtrum meridie, an vesperi libentius ad obbam accedas, locus, actus, aduentus declarabit.

15 **Cantharus**. Virgil. Bucolicis: Et grauis attrita pendebat cantharus ansa.

16 **Dolia**, vasa grandia, quibus vinũ reconditur. Varro Est modus matulæ, $\alpha\epsilon\iota\mu\iota\delta\eta\varsigma$: Dolia atque apothecas triclinares, melicas, Calenas. Idem Manio: Hæc aduentoribus accedunt cellæ, claues, claustra, carnaria, dolia.

17 **Alabaſter**. Cicero Academicorum libro ij. Quibus etiam alabaſter plenus vnguenti putere videatur.

18 **Scyphus**. Virg. Et sacer impleuit dextram scyphus.

19 **Batiola**. Plautus Colace: Batiolam auream octo pondo habebat, accipere voluit.

20 **Calices**. Varro Est modus matulæ, $\alpha\epsilon\iota\mu\iota\delta\eta\varsigma$: Apothecas triclinares, melicas, calenas, obbas, & Cumanos calices. Cic. Tuscul. lib. iij. Quid huic calix multum impingendus est, vt plorare desinat?

21 **Cymbia**. Virgilius libro v. Cymbiaque argento perfecta, atque aspera signis. Varro de vita populi Rom. lib. j. Item erant vasa vinararia, fini, cymbia, aquilinae patera, gutti, sextarij, simpuium.

22 **Cratera**, vasa vini. Virg. Æneid. lib. j. Crateras læti statuunt, & vina coronant.

23 **Crateres**, vasa olearia. Virgil. Bucolicis: Crateresque statuam tibi pinguis oliui. Idem Æneid. lib. vj. Fuso crateres oliui.

24 **Orcas**. Varro de re rust. lib. j. Sæpe vbi conditum vinum nouum, orcas in Hispania feruore musti ruptæ.

25 **Nasiterma**, vas aquatile. Var. de re rust. lib. j. Vt ex are ahena, yccos, & nasitermam, item alia.

26 **Catinus**. Varro de re rust. lib. j. Promendum enim frumentum, quod curculiones exesse incipiunt. Id enim cum promptum est in

est, in sole ponere oportet aquæ catinos, quod eò conueniunt, vt ipsi se necent. Idem de vita populi Rom. lib. j. Dicuntur enim patellæ, salini, acetabula, catini, patenæ.

27 ¶ *Calamistrum*, fistula breuis, qua citri continentur. Cicero Oratore: Remouebitur omnis insignis ornatus, quasi margaritarū, nec calamistrū quidem adhibebuntur.

28 ¶ *Carchesia*, genera poculorum. Virgil. Æneidos libro primo: Hic duo rite mero libans carchesia Baccho; Et Georg. lib. quarto: Mater cape Mæonij carchesia Bacchi. Aliās summa pars mali, id est, foramina, quæ summo mali funes recipiunt. Lucilius: Tertius hic mali superat carchesia summa. Catullus Veronenfis: Lucida qua splendent summi carchesia mali.

29 ¶ *Cyrneæ*, vas vinarium. Plautus Amph. Cadus erat vini, inde impleui cyrneam.

30 ¶ *Mistarium*, quo miscemus. Lucil. lib. v. Vreus, aut longa geminus mistarius anfa.

31 ¶ *Calpar*, nomine antiquo dolium. Varro de vita populi Rom. libro j. Quod antè, quàm nomen dolij prolaturū esset, cum id genus vasorum calpar diceretur, id vinum calpar appellatum.

32 ¶ *Trulleum*, quo manus perluuntur. Varro de vita populi Romani libro j. Itaque ea sibi modo ponere, ac suspendere, quæ utilitas postularet, trulleum, matellionè, peluim, natifernam: non quæ luxuriæ causa esse parata

eius vrceolum aquæ manalè vocamus, quòd ea aqua in trulleum effundatur. Vnde *Manalis* lapis appellatur in pōtificialibus sacris, qui tunc mouetur, cum pluuia exoptantur. ita apud antiquissimos manalem sacrum vocati quis non nouerit, vnde nomen illius?

33 ¶ *Armillum*, vrceoli genus vinarij. Varro de vita populi Romani lib. j. Etiam nunc pocula, quæ vocant capulas, ac capides, quod est poculi genus. item armillum, quod est vrceoli genus vinarij.

34 ¶ *Sinum*, & *Galeola*, vasa sinuosa. Virgil. Buc. Sinum lactis, & hæc tibi liba Priape quotannis Expectare sar est Varr. de vita populi Romani libro j. Vbi erat vinum in mēsa positum, aut galeola, aut sinum.

35 ¶ *Lepista*, Varr. de vita populi Romani libro j. Vt ferè habent æneum aliqui venditant oleum. lepistæ etiam nunc Sabinorum fanis pauperioribus plerisq; aut fictiles sunt, aut æneæ.

36 ¶ *Craterra*, est quam nunc situlam vocant. Nau. Lycurg. Nam vt ludere lætanteis inter se vidimus propter amnem crateris sumere aquam ex ponte. Varro de vita populi Romani libro tertio: Ad Sybaritanam prædam, in qua sunt tripodes, crateræ, anaucea populo nobilium Tarentinarum. Cicero de Deorum natura libro secundo: In mediòque sinu fulgens cratera relucet.

DE GENERE VEL COLORE VESTIMENTORVM.

CAPVT XVI.

1 ¶ *Cumatilis*, aut marinus, aut cœruleus à Græco tractum, quasi fluctuū similis. Fluctus enim Græcè κούρηται dicuntur. Titin. Serina: Et quæ colos cumatilis deceat. Plaut. Epidico: Cumatile, & plumatile.

2 ¶ *Molochinum*, à Græco color est flori similis maluæ. Cæcil. Pausimach. Carbasina, molochina, ampelina. Plaut. Aulul. Infectores molochini coloris, molochinarios appellauit.

3 ¶ *Impluuiatus*, color quasi fumato stillidiodio impletus, qui est Mutinensis, quem nunc dicimus. Plaut. Epidic. Impluuiatas vt iste faciunt vestimentis nomina.

4 ¶ *Calculam*, & *Crocotulam*, vtrunque à generibus florum translatum à calta, & à croco. Virgil Bucol. Mollia luteola pingit vacinia calta. Plaut. Epidico: Indufiatam, patagiatā, calculam, aut crocotulam. Nou. Pedio: Mollicinam, crocotam, chiridotam, ricam, riciniū. Neuius Lycurg. Pallis, patagiis, crocotis, matatiis, mortualibus. Sed calculam Var. de vita

pop. Rom. li. j. palliolū breue voluit haberi.

5 ¶ *Castula*, est palliolum præcinctui, quod nudæ infra papillas præcinguntur, quo mulieres nunc & eò magis vtuntur, postquā subuculis desierunt.

6 ¶ *Cerinum*, à ceræ colore. Plaut. Epidico: Plumatile, aut cumatile cærinū, aut melinū.

7 ¶ *Ferrugineum*, colorem ferri similem esse volunt. Verè autem ferrugineus color cœruleus est. Virg. Georg. lib. iij. Et ferrugineos hyacinthos. Plaut. Milite: Palliolum habeas ferrugineum: nam is colos thalassicus est.

8 ¶ *Ostrinam*, ab ostrò colore, qui est subruheus. Turpil. Veliterna: Interea adspexit virginem gestantem in capite riculam indutam ostrinam. Varro Eumenidibus: Aurora ostrinam hic indutus supparum.

9 ¶ *Murex*, color purpureus. Virgil Bucol. Ipse sed in pratis aries iā suaue rubenti Murrice. Et Æneid. lib. iij. Tyriòque ardebat murrice læna.

10 ¶ *Luteus*, color propriè croceus est. Virg.